

нощ". Дните, по човешки преходни, "чезнат"; нощта - метафизично константна, "без смяна си остава". Твърде близък вариант на трагичния стон от "Нощ" - "Боже, все тая нощ! - все този сън!", вопъл от разгара на битката, който след това се е превърнал в констатация за окончателен душевен крах. Нощта се идентифицира със смъртта в предпочитаната от Яворов епитетна гама: "студена", "непрогледна", "хищно зла", "настръхнала", "лед кървав", "ад бездънен"...

Мотивът нощ-смърт прозвучава още в поемата "Нощ" - но като пасивна съпротива ("Не искам още да умра"...), докато в следващите творби все по-често се приема за съдбовна предопределеност.

Дори когато носи определено персонифициращи функции /"и пред мене въздъхна нощ", "Маска"; "нощ думите ми грабна", "Не бой се и ела"... /нощта обикновено остава в художествените рамки на метафората, без да се превръща в имигинерен субект. Но в "Дни в нощта" образът ѝ зрително предметява онези "чудовища ужасни", които пресичат мъчителните сънища на поета.

... Ето я разкъсва
гърдите ми и кърваво сърце
в ръцете си разглежда; ето с нокът
чертай по него и в свирепа мощ
свирепо се кикоти! - Вечно тая
студена, непрогледна нощ...

В Яворовите стихове няма по-осезаема персонификация на нощта - смърт, едно трансцендентално същество, плод на неударжима фантазия.

Поезия на ужасите. Или халюцинации на болезнено въображение, надскочило границите на реалността, за да потърси визуален лик на собствената си безизходица. Защото за поета крушението е потъване в нощта, равностойно на смърт. Не гол самоцелен ужас, а трагично осъзнат душевен крах, видян в детайлизиран образ. Не апатично депресивен, а точно обратното - враждебно унищожителна агресия, без просветление, без край, както без край е смъртта ако, разбира се, я приемам за продължение в друго измерение на живота/ "нощ без начало - и нощ безконична", "Към върха"/.

В твърде сходен план картината на нощта се доразгръща в "Угас-